

**Становище, написано от член на научно жури,
за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов**

Изготвил становището: доц. д-р Георги Маринов, по Заповед 545/01.07.2019 г.

Автор на дисертационния труд: Маргарита Евгениева Михайлова

Тема на дисертационния труд: Процесът на придобиване на знание в глобално създадената фирма

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Дисертационният труд представя нова технология за изследване на процесите на придобиване на знания в глобално създадените фирми. Текстът е в 186 страници, издържан в класическа структура от увод, три основни глави и заключение. Използвани са 209 литературни източника на български, руски и английски език.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Представеният текст представлява актуална и навременна разработката, и това се определя от две съвременни тенденции: първо, с увеличаване на значението на глобализацията, и особено с нарастването на значението на нематериалните активи на фирмите, налице е все по-често откъсване от "класическия" модел на интернационализация като надграждане на растежа извън рамките на националните икономики, и така все по-чест е феноменът на "родени глобални" фирми; и второ, нарасналите възможности за дискретизация и делегиране върху външни доставчици както на производствените процеси, така и на маркетинга, поставят акцента при конкурентоспособността на фирмите почти изключително върху вътрешнофирменото знание. Наложените ограничителни условия на разработката са адекватни, както и подобреният подход при практическото изследване - case study.

Централна за текста е представената и приложена на практика технология за проучване и анализ на процеса на придобиване на знание в глобално създадената фирма. Разработката има добре изградена структура - отделните етапи следват по логичен начин. Първа глава е посветена на теоретичните аспекти на придобиването на знание като процес, с акцент върху модела Упсала и потенциала за прилагането му в съвременните условия. Втора глава представя детайлно методологията за извършване

на case study изследване. Трета глава съдържа резултатите от такова изследване върху няколко български глобално създадени фирми, в т.ч. интерпретация и формулиране на изводи.

Много добро впечатление прави техническото и стилово оформление на текста, превърнало се в традиционно за докторантите от катедрата. Обемът на разработката съответства на утвърдилите се представи за такива текстове у нас и в Източна Европа. Използван е обширен обем литература, на три езика. Използваният инструментариум е адекватен на поставените цели и задачи, прилагането му е извършено методично и добросъвестно. Интересен и заслужаващ внимание е и подходът за базово сравнение на отделните теоретични разработки.

Авторефератът в пълнота отразява представената разработка. Идеите в дисертацията са представени на научната общност, чрез авторските научни публикации по тематиката.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Главен принос на текста е доразвитието на някои идеи за изследване на скоростта на интернационализация на фирмата. Налице е и доразвитие на теорията за процеса на фирмената интернационализация (модел Упсала), в т.ч. и с верификация на способностите му за обясняване на процесите, най-вече на по-доброто познаване на процеса на придобиване на знание в глобално създадената фирма.

Изградената за целите на емпиричното изследване чрез комбиниране на индуктивни и дедуктивни методи авторова методология и осъщественото с прилагането ѝ емпирично изследване на български глобално създадени фирми са осезаем принос към специализираната литература по въпросите на ранната и ускорена фирмена интернационализация у нас. Изключително интересен е направеният извод по отношение на ограничаването на активността на международно създадената фирма по придобиването на ново международно знание. Засегнат е и фундаменталният въпрос за поведението и природата на глобално създадената фирма като цяло, и текстът е успешна намеса в дискусиата доколко класическите теории са в състояние да обхванат този нов феномен. Много добре формулирано и издържано както теоретически, така и чрез резултатите от практическото изследване е представеното разделение на фази на процеса на интернационализация.

Разработката дава и някои ценни препоръки, като например за подобряване и задълбочаване на статистическото обхващане на фирмите у нас.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Доколкото тематиката на дисертационния труд е знанието във фирмата, и съответно значението му за "родените глобални" фирми, дисертацията много успешно се вписва в дискусиата относно корпоративните аспекти на знанието изобщо. А един от най-интересните въпроси в рамките на дискусиата относно знанията във фирмите е "дали знанието за знанието на фирмата е част от вътрешнофирменото знание, или не". Как стои той в рамките на разгледаното в дисертацията?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният дисертационен труд е завършено самостоятелно научно изследване, съдържащо научни и научно-приложни приноси. Изпълнени са и всички изисквания на действащите нормативни документи. Затова убедено подкрепям присъждането на ОНС "доктор" на Маргарита Евгениева Михайлова.

Дата: 02.08.2019 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Г. Маринов)